

Lausunto

22.04.2022

Asia: VN/5716/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 3 luvun muuttamisesta sekä valtioneuvoston asetukseksi tuloverokertomuksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digitaalinen tilinpäätös

Siirtyminen digitaaliseen raportointiin on tavoitteena yleisesti hyvä ja kannatettava. Jotta saavutettaisiin riittävä kattavuus sähköisten palveluiden käytössä on lainsäädännöllä määrittäminen tietyin edellytyksin hyväksyttävää.

Esityksessä arvioidut digivelvoitteen aiheuttamat kustannukset yrityksille ovat selkeästi alakanttiin arvioidut – mikään raportointimuutos ei ole ilmaista saati sitten nopeaa, erityisesti myös siitä syystä, että järjestelmätoimittajakaan eivät pysty tehokkaasti toimittamaan sellaisia tietojärjestelmiä, jotka mahdollistaisivat näiden tietojen toimittamisen yrityksille mahdollisimman vaivattomasti ja kustannustehokkaasti.

Luonnoksen mukaan ”Käytännössä suurten ja keskisuurten yritysten kirjanpito hoidetaan sähköisesti, joten tilinpäätöksen digitaalisesta rekisteröinnistä ei odoteta merkittävää lisätyötä yrityksille”. EK huomauttaa, että esimerkiksi lukujen siirtäminen tileiltä tiettyyn tietokenttään edellyttää tilien koodaamista, digitaalisen rajapinnan testaamista ja varmentamista. Tällaisten IT-hankkeiden suunnitteleminen ja implementoiminen voi viedä useista kuukausista vuosiin, ja kustannukset voivat hankkeesta riippuen kohota kymmenistä satoihin tuhansiin euroihin, jopa miljooniin euroihin.

Osa kirjanpitojärjestelmistä ei myöskään nykyään tue digitaalista tilinpäätöstä ja sen muodostamiseen tarvittaisiin erillinen järjestelmä. Jotkin yhtiöt joutuvat sääntelyvelvoitteiden mukaisesti toimiakseen ostamaan tällaisen järjestelmän tai tekemään muita järjestelmäpäivityksiä ja tämä voi aiheuttaa yrityksille melko suuriakin kustannuksia.

Yhden luukun periaate käyttöön

Katsomme, että digitalisaation tulisi yhtenä tavoitteenaan myös tukea ns. yhden luukun periaatetta, eli että tietojen toimituksen yhdelle taholle tulisi riittää. Nyt yritysten tulisi toimittaa ESEF -tilinpäätöksiä useaan eri paikkaan.

Digitilinpäätöksen osalta on vielä monia avoimia kysymyksiä

Digitaalista tilinpäätöstä säännellään varsin suppeasti, ja sääntelyssä ei oteta esimerkiksi kantaa siihen, mitä digitaalisen tilinpäätöksen raportointimuotoa, formaattia (HTML, XHTML, XBRL, iXBRL,) tulisi käyttää missäkin tilinpäätöksen osassa ja toimintakertomuksessa. Jotta yritykset voisivat laatia tilinpäätöksensä ehdotetussa aikataulussa ottaen huomioon tietyt IFRS -velvoitteet, tulisi digitilinpäätösten lopullinen formaatti määrittää erittäin pian. HE-luonnoksessa esitelty aikataulu vaikuttaa hieman liian kireältä yritysten velvoitteita ja mahdollisuuksia ajatellen ja olisikin ehkä syytä pohtia aikataulun jonkinasteista myöhentämistä.

Tuloveroraportoinnista

Katsomme, että tuloveroraportointivelvoitteet ovat lähtökohtaisesti implementoitu asianmukaisesti ja on tärkeää, että kansallisella tasolla on pysyttäytytty direktiivin minitasolla. On tärkeää, että Suomessa ei laadita direktiiviä tiukempaa kansallista sääntelyä. Veroraportoinnin osalta tulisikin koko EU-tasolla pysyttäytyä selkeästi samalla minitasolla, jotta raporttien yhdenmukaisuus ja vertailukelpoisuus toteutuvat.

Lähtökohtaisesti asianmukaisesti tehdyistä implementointitarkoituksista huolimatta esitysluonnoksesta on kuitenkin nähtävissä, että sitä laadittaessa ei ole juurikaan selvitetty julkisesta tuloveroraportista yrityksille todellisuudessa johtuvia kustannuksia. Tästä johtunee myös luonnoksen virheellinen käsitys siitä, että sääntelystä johtuvat lisäkustannukset ja lisätyöt olisivat vähäisiä.

Tuloverotietojen julkinen raportointi ei ole sama asia kuin tällaisten tietojen ei-julkinen raportointi veroviranomaisille. Veroviranomaisille toimitettavat raportit on tälläkin hetkellä mahdollista laatia

yrityksissä sisäisenä työnä, ja yrityksillä on mahdollisuus keskustella mahdollisista tulkinnallisista kysymyksistä Verohallinnon kanssa ilman ulkopuolisten toimijoiden hyödyntämistä. Jos tällainen raportti sisältäisi syystä tai toisesta virheitä, ne voidaan korjata ennen verotuksen päättymistä.

Sen sijaan julkinen tuloveroraportti on asiakirja, jossa mahdolliset virheet jäävät julkiseksi tiedoksi myös niiden oikaisun jälkeen. Julkiset tiedot ovat erityisesti listatuissa yhtiöissä myös sen hallituksen ja yhteiskuntasuhdejohtajan, eivät ainoastaan yhtiön taloushallinnon vastuulla. Julkistettavien tietojen varmentamiseen joudutaan käyttämään ulkopuolisia toimijoita, mikä on kuukausia kestävä ja kustannuksiltaan merkittävä prosessi. Lisäksi yhtiön pitää laatia prosessit ja varata resurssit muun muassa mahdollisia tietopyyntöjä varten. EK huomauttaa lisäksi, että vaikka tilintarkastaja luonnoksessa kuvastaa ”ainoastaan todentaisi” kertomuksen laatimisen, todentaminen edellyttää tosielämässä tilintarkastajalta varmistamista ja tutustumista myös kertomukseen. Tämä tuo lisää kustannuksia yhtiöille.

Arvio hallinnollisista kustannuksista on puutteellinen myös sen vuoksi, että se koskee ainoastaan teknistä tiedon keräämistä. Teknisen tiedon keräämisen lisäksi tulee huomata, että julkistettavat tiedot pitää käydä läpi huolellisesti ja niihin liittyen yrityksen tulee laatia laajoja selvityksiä, jotta julkaistava tieto ei johda väärinkäsityksiin. Myös tällaiset seikat tulisi ottaa huomioon hallinnollisen taakan arvioinnissa.

Hallinnolliseen taakkaan vaikuttaa myös se, että julkaistavissa tiedoissa ovat käytännössä mukana IFRS:n mukaiset liikevaihto ja tulos ennen veroja, ja verosääntöjen mukaan määräytyvät kertyneet tuloverot ja maksetut tuloverot. IFRS:n mukainen tulos ennen veroja ja verotettavan tulos voivat poiketa toisistaan merkittävästi muun muassa IFRS:n ja verosääntöjen väliaikaisten erojen vuoksi. Tämä on myös omiaan lisäämään yrityksen sisäistä hallinnollista taakkaa.

Katsomme, että esityksessä jää epäselväksi, mitä maakohtaisessa selvityksessä tulee kertoa kertyneiden ja maksettujen tuloverojen osalta samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa, mikäli edellisen vuoden verotus ei ole valmistunut 6 kk:n kuluessa tilikauden päätympäivästä. Tuleeko lopullinen tieto veroista antaa seuraavassa tilinpäätöksessä vai mikä on menettelytapa?

Ylänen Hannu
Elinkeinoelämän keskusliitto EK